

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

NETTA HIETAHARJU

Tänään maalaan pirttuja seinille (tarkoituksella)

KUVATAITEEN TUTKINTO-OHJELMA
2023

TIIVISTELMÄ

Hietaharju, Netta: Tänään maalaan piruja seinille (tarkoituksella)

Opinnäytetyö, AMK

Kuvataide

Toukokuu 2023

Sivumäärä: 31

Pirut, piruihin viittaava tematiikka ja niiden läsnäolo taiteessa on hyvin samaistuttava aihepiiri. Suomalaisessa taiteessa pirujen läsnäolo ei kuitenkaan aina merkitse kristillistä paholaista, hännästä ja sarvista huolimatta. Folkloristinen ja teologinen käsitys pahuudesta on sekoittunut ja asettanut piruhahmot välimaastoon, jossa ne voivat esiintyä avuliaina ja säällittävinä tai uhkaavina ja pahoina.

Miksi häpeä ja lapsenomaisuus materialisoituu taiteessani piruna? Viekö psykologian sekoittaminen syntikertomuksiin pirun kauemmas hahmon teologisesta perimmäisajatuksesta? Onko mahdollista saavuttaa tila, jossa häpeä ei ole enää ylitsepääsemätöntä?

Avainsanat: piru, symbolismi, tunteet, ihmiskeho, päiväkirja

,

Abstract

Hietaharju, Netta: Today I'm painting demons on walls (on purpose)

Bachelor's thesis

Fine Arts

May 2023

Number of pages: 31

Demons, thematic discussing demons and their presence in art is a relatable subject. In Finnish art, the presence of demons doesn't necessarily reflect the Christian devil, despite tails and horns. Folkloristic and theological perceptions of evil have blended and placed demon-like figures into a gray area where they can pose as helpful and pathetic or threatening and bad.

Why do shame and infantile memories materialize as demons in my art? Does mixing psychology into stories of sin take demons further away from its theological heritage? Is it possible to achieve a state in which shame is no longer paralyzing?

Keywords: demon, symbolism, feelings, human body, journal

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 POHDISKELUA	6
2.1 Eilenkin maalasin piruja seinille (en tarkoituksella).....	6
2.2 Simberg, Turmion kätilöt, Marila ja Dumas.....	8
3 PÄIVÄKIRJA	12
3.1 Syyskuusta lokakuuhun.....	12
3.2 Marraskuu	13
3.3 Joulukuu	15
3.4 Tammikuu.....	18
3.5 Helmikuu	23
4 LOPPUSANAT	26
LÄHTEET.....	30
KUVALÄHTEET	31

1 JOHDANTO

Pirut, piruihin viittaava tematiikka ja niiden läsnäolo taiteessa on minulle, kuin myös monille muille taiteilijoille ympäri maailmaa, hyvin samaistuttava aihepiiri. 1500-luvulta lähtien pirut ovat toimineet skandinaavisessa taiteessa muistuttajina synnin houkutuksista. (Ilvas ym. WSOY, Suomen ja Maailman taide osa 1, 1982, s. 113.)

Suomalaisessa taiteessa pirujen läsnäolo ei kuitenkaan aina merkitse kristillistä paholaista, hännästä ja sarvista huolimatta. Folkloristinen ja teologinen käsitys pahuudesta on sekoittunut ja asettanut piruhahmot välimaastoon, jossa ne voivat esiintyä avuliaina ja säälittävinä tai uhkaavina ja pahoina. Hugo Simbergin teoksessa Piru padan ääressä (1897) piruparka kuvaa ennemminkin kotitonttua, joka auttaa talonpoikaispariskuntaa vellinkeitossa tai taiteilijaa itseään kuin kristillisistä tarinoista tuttua paholaista. Simbergin parat harvemmin myöskään muistuttavat stereotyyppistä demonia karvapeitteillä.

Miksi häpeä ja lapsenomaisuus materialisoituu taiteessani piruna? Viekö psykologian sekoittaminen syntikertomuksiin pirun kauemmas hahmon teologisesta perimmäisajatuksesta? Opinnäytetyöni kirjallisessa osassa avaan seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvan taiteilijan ajatusmaailmaa sarvipäihin ja synnin kuvaamiseen päiväkirjamaisesti. Pohdin prosessimaista ja kaoottista työskentelyäni alusta loppuun keittiöpsykologian turvin ja kyseenalaistan valintojani joka käänteessä, toivoen, että ulosantini kuulostaisi edes aavistuksen järkevältä.

2 POHDISKELUA

2.1 Eilenkin maalasini piruja seinille (en tarkoituksella)

Työskentelyni alkutaipaleet sijoittuvat kesälle 2022. Ensimmäinen ideani lopputyöstä pyöri vahvasti sekatekniikan, tarkemmin hiilen, hiusten ja hampaiden, ympärillä. Halusin tehdä jotain pimeää ja outoa. Jotain, joka saisi teknikaltaan katsojan kavahtamaan, kuitenkin aihe maailmaltaan lähentelisi jotain utuista ja lapsuudenmuistelua. Otin selvää, kuinka voisin tehdä itse hiiltä, kyselin ystäväiltäni hampaita ja kaivoin esiin pussillisen tuttuni hiuksia, joita olin säästänyt tätä hetkeä varten. Kun vierailin vanhemmillani, jotka tuolloin asuivat isovanhempieni vanhassa rintamamiestalossa, inspiroidun vahvasti edesmenneen mummuni tekstiilisaksista, jotka roikkuivat toista vuosikymmentä käyttämättöminä piharakennuksen seinän nauloissa. Ruoste, lahonnut puu ja unohdetut marjapuskat perunapellon laidalla siirtyivät nopeasti ideaalattikooni.

Viikkojen vatvomisen jälkeen ja ideaalattikon täyttymisestä huolimatta teokselle ei silti syntynyt konkreettista ideaa tai edes sen kummoisempaa aihetta. Olin lähestynyt lopputyötä väärältä kantilta. Yhtäkkiä hampaiden ja hiusten käyttö tuntui triviaaliselta ja pakotetulta. Tekopyhältä jopa. Kellastuneet viisauden hampaat ja kissan kaimalta vuosia sitten saadut hiukset palasivat pusseihin ja odottamaan omaa h-hetkeään.

Toimin parin kuukauden ajan harjoittelussa Kansanopistossa kuvataidelinjalla opettajan avustajana, synnyinpaikkakunnallani. Opiskelijoiden ahkeroidessa, ahkeroin myös minä. Yhä uudelleen ja uudelleen figuratiivisilla hahmoillani kasvoivat sarvet, oli kyseessä sitten piirros tai maalaus, iso tai pieni. Tämä oli minulle täysin luontaista ja itsestään selvää. Olinhan piruja piirrellyt vuosikausia. Silti se aiheutti monissa kysymyksiä ja ehkä jopa vähän kauhistelua pienessä kristillisessä kylässä, kun ollaan. En oikein osannut reagoida ihmetelyihin. Piruni ovat aina eronneet stereotyyppisistä paholaiskuvista kuten paljasrintaisesta Baphometista. Piruni olivat lapsia. Hyveellisiä ja viattomia.

Kyseenalaistaminen aloitti lumipalloejektin kohti syvintä psyykettäni. Miksi ateistina piirtelen jatkuvasti sarvipäitä? Uskon saatanaan ja piruihin yhtä vähän kuin jumalaan tai mihinkään yliluonnolliseen. Onko tämä jotain alitajuntaista protestointia saamaani kristillistä kasvatusta kohtaan ja tulisiko minun siis vain kasvaa aikuiseksi ja jättää piruilut taakse.

Vai ovatko piruhahmoni omakuvia? Voin yhdellä kädellä laskea ne kerrat, kun olen omakuvia elämäni aikana tuottanut ja tiedostaen olen niitä vältellyt. En pidä peilikuvastani, pitäisin siis maalaamastani peilikuvasta vielä vähemmän. Joku jossain on sanonut, että taide on taiteilijan omakuvaa. Se kuvastaa taiteilijaa, hänen arvojaan ja olemusta, halusi taiteilija sitä tai ei.

Tutkiessani vanhempia piruteoksiani, löysin sieltä tunteen, jota en osannut aikaisemmin sanoittaa. Häpeä. Apeus ja surumielisyys, sanat, joilla olen kuvaillut taidettani ennen, lensivät kuin leppäkeihäs ikkunasta ja häpeän suuri harmaa pallo rymisi sisään.

Nämä ovat häpeä teoksia.

Olen aina tunnistanut olevani häpeää sairastava ihminen. Kassalla kolikot ei mahdu lompakkoon, voi kyllä hävettää. Auto sammuu risteykseen, naama tummuu läiskikkään punaiseksi. Ja en muuten unohda. Joskus ala-asteella pissasin housuun Minimanin karkkihyllyllä, ken tietää mistä mielenjohteesta, vessathan olivat sadan metrin päässä. En todellakaan unohda.

Teoksissani läsnä oleva häpeä ei ollut kuitenkaan sama. Se oli jotain syvempää. Sympaattisempaa, kenties? Tätä häpeää seuratessa teki mieli pyytää anteeksi.

Nämä olivat häpeä teoksia, sekä omakuvia.

Toin piruissani esiin lapsena löydettyä häpeää. Siitä mitä olin, mitä halusin olla tai sitä mitä muut näkivät minussa. Täyttämättömiä odotuksia, kaikessa lyhykäisyydessään. Minä olin nämä pirut. Häpeällisiä, sarvipäisiä versioita

nuoresta itsestäni, jotka jatkuvasti pyytelevät anteeksi olemassaoloon. Tiesin jo entuudestaan olevani ovimaton riekale, joka ensin tekee tai sanoo jotain tohkeissaan ja vasta jälkikäteen kauhistelee omaa käyttäytymistään ja pyytelee kaikilta anteeksi aiheuttamaansa vaivaa. Mutta näin vahva, nyt itseleni ilmiselvä reflektointi taiteessa, jossa en ole kokenut mitään henkilökohtaista vuosikausiin, toi pintaan ne samat tunteet kuin tunsin silloin Minimanin karkkihyllyllä.

Kesti hetken aikaa toipua. Maalailin kaloja ja huonoja kopioita. Yritin päästä kauas piruista, jotka jo tässä vaiheessa riippuivat opistorakennuksen seinillä näyttelyssä. Mutta kuten taparikollinen palasin pohtimaan häpeää ja pikkupiruja. Olisiko tässä ainesta lopputyölle? Epämukava, henkilökohtainen oodi pienelle minälle. Tässä olisi mahdollisesti ainesta kirjalliseen osuuteen, jota en ollut edes uskaltanut ajatella.

2.2 Simberg, Turmion kättilöt, Marila ja Dumas

Tutkiessani pirujen läsnäoloa taiteessa, Hugo Simbergin teokset nousivat kerta toisensa jälkeen aatoksiini. Vaikkakin tyylillisesti tekemäni taide eroaa vahvasti Simbergin talonpoikaisromanttisista mestariteoksista, olen aina kaukaisesti haikaillut niiden perään. Hänhän oli monitalenttinen mestari realismista, symboliikkaan ja rivoihin satuolentoihin ja luurankoihin.

Helena Ruuskan toimittamassa kirjassa Simbergin kerrotaan inspiroituneen vahvasti kesälomista Säkkijärven Niemenlautalla ja hänen tavastaan yhdistää tuttua maisemaa ja mielikuvituksen tuottamia satuhahmoja (Ruuska, 2018 s.29). Myöhemmin Piru padan ääressä-vesivärimaalauksessa (1897) hän kuvittaa tummahipiäisen pirun yhdessä talonpoikaisväen kanssa selkeässä ristiriidassa. Piru muistuttaa enemmän ikonografiasta tuttua pirua kuin hänen myöhemmät piruhahmonsensa, mutta kirja lainaa taidehistorioitsija Ulla Vihannan huomauttavan pirun jalkaterien risteämisestä. Tämä oli Hugo Simbergille omainen tapa seisoa, mikä viittaa vahvasti Simbergin maalanneen itsensä, kaupunkilaiherran kahakassa Paikkalan torpan kanssa (Ruuska,

2018 s.76,77). Vielä selkeämpi viittaus Simbergin ja pirujen välisestä yhteydestä näkyy teoksessa *Fan blåser*, (ajoittamaton). Maalauksessa esiintyvä sydänsuruinen piru soittaa katkerana huilua, epäonnistuneiden vikittelyjen seurauksena. Simberg oli saanut kokea useita pettymisiä säädylisessä yhteiskunnassa, jolloin isänsä rahoilla taidetta opiskeleva Simberg ei ollut monien opiskelijattarien suosiossa (Ruuska, 2018 s.108-109). Sama teema toistuu myös vuoden 1896 teoksessa *Kuvatus*.

Pirut ovat selkeästi myös Simbergille heijastus, joko itsestään tai osasta itseään. Alaspäin lyöviä vitsejä jopa, eikä niinkään Simbergin kaltaisen kristillisen kasvatuksen saaneen pikku pojan kauhukuvia, joita aikuisena muisteltiin paperille.

Kuva 1: Hugo Simberg, *Piru padan ääressä* 1897

Toinen, minulle henkilökohtaisempi referoinnin kohde löytyi Spotify-aplikaatiosta ja kuulokkeista. Turmion kättilöt - niminen bändi on kulkenut mukani jo varhaisteinijailta lähtien. Vaikken enää kuuntele industriaalista metallia yhtä uskonnollisesti kuin joskus, vihaiset sanat ja tanssittavat rytmit ovat vieläkin minulle parhaimmat pahanolon helpottajat. Bändin repertuaariin kuuluu veri, komedia ja lyriikat, joita voisi kuvailla jumalanpilkkaksi. Hades-niminen kappale puhutteli 13-vuotiasta minua. En ollut koskaan kuullut moista musiikkia aikaisemmin ja huomasiin kerta toisensa jälkeen kuuntelevani isoveljeni musiikkitiedostoja salaa, toivoen löytäväni lisää. Työskennellessäni opinnäytetyöni parissa, kuuntelin useita tunteja tätä bändiä. Erityisesti silloin kun tarvitsen energiaa. Lyriikoiden viha ei minusta kohdistu pelkästään uskoon tai uskoviin. Se kohdistuu yhteiskuntamme rakenteisiin ja vääryyksiin. Ja välillä parasta mitä yksittäinen ihminen voi tehdä kokemalleen turhautumiselle on tanssia ja kiljua.

Voi olla, että vihaisten ja kriittisten lyriikoiden kuuntelemisella on ollut syvempi vaikutus oman taiteeni syntyyn. Turmion kättilöiden tematiikka on lähestulkoon pelkkää pirua ja synnin kuvailua, tabujen rikkomista. Mutta jälleen koen yhteyden varsinaiseen saatanaan olevan triviaalista ja esteettistä. Tämän bändin kaltaisten muusikoiden hiljainen ja vähemmän hiljainen tehtävä on provosoida kuuntelijaa, ja ehkä se on myös minun hiljainen agendani omassa pehmeässä utuisuudessani.

Heikki Marila taas, oli minulle ennestään tuntematon taiteilija. Myös hänen teoslistoillaan näkyy kristillisiä vaikutuksia kuten Martin Lutherin muotokuvissa M.L.-teoskokonaisuudessa vuodelta 2012. Kukkia ja Perkeleitä: Heikki Marilan maalauksia 1995-2014 (Parvs, 2014), jonka on toimittanut Timo Valjakka, kerrotaan teosten yhdistävän Marilan kiinnostusta 1500-luvun saksalaiseen maalaustaiteeseen, sekä kriittistä suhdetta aikamme valtainstituutioihin ja niiden symboleihin. Lutherin kuvien lisäksi Marila on maalannut punamustan kolmiosaisen teossarjan nimeltä Piruja seinällä (2014). Teokset ovat rajuja, kirkkaita ja pimeitä ja niiden pirut ovat minun paholaisiani primitiivisempiä ja stereotyyppisempiä pelottelukuvia. Vaikkakin meitä yhdistää, sekä pirut, että teossarjan nimien samanlaisuus, on lähestulkoon mahdotonta ver-

tailla niitä keskenään. On siis selvää, että pelkkä pirunimitys ei tee teoksesta jumalanpelossa tehtyä.

Kuva 2: Heikki Marila, Piruja seinillä 2014

Marlene Dumas ei maalaa paholaisia, vaan kehoja. Figurativisuus ja vahvat tunteet jopa staattisissa asennoissa ja tyhjissä tiloissa yhdistävät meitä. Jolie van Leeuwenia lainataan taiteilijan kirjassa Marlene Dumas: The image as burden (Coelewij, 2014. s.62) kysyvän teosta Liberty 1993 katsovalta, onko kuvan alastoman tytön estoton ja avokäsinen asento ilmaisua vapaudesta vai onko tytön vaikea ilme ennemmin merkki ujoudesta ja häpeästä. Tämä ristiriitaisuus puhuttelee minua, ja olin yllättynyt kuinka samaistuttavia teokset ovat minulle. Myös lapsenomaisten kehojen androgynisyys ja karvattomuus toistuvat minunkin teoksissani. En suoranaisesti kuvaa omaa, hyvinkin erilaista kehoani, vaan tunnetta häpeästä ja paljasihoisuudesta ja muiden ihmisten tuomitsemaksi tulemistä.

3 PÄIVÄKIRJA

3.1 Syyskuusta lokakuuhun

Luonnostelin useita eri aiheita ja kompositioita, hyödyntäen myös vanhempia digitaalisia teoksia. Luonnosteluun käytin iPad-tablettia ja Procreate-ohjelmaa. Tiesin haluavani ainakin kolme erillistä isohkoa taulua muodostamaan teoskokonaisuuden, joten tilasin Tempera-sivujen kautta itselleni viisi valmispohjaa. Viimeisen vuoden aikana käteni ovat oireilleet voimakkaasti, enkä siksi uskonut kykeneväni niin isojen taulujen pingotukseen yksin ilman, että teen suurempaa tuhoa jo valmiiksi kipeille käsilleni.

Ensimmäisen teoksen idea oli sijoittaa piruhahmo tyhjäan huoneeseen istumaan pulpetin tuolilla. Pirun selän takana olisi ikkuna. Halusin kertoa teoksella rangaistusta ja sen aiheuttamaa häpeää lapsessa. Kutsutaan tätä teosta nimellä -1. Tämän luonnoksen rinnalle syntyi toinen teos, jossa on tila ja kahden juoksevan pirun venyneet varjot. Teos kertoisi kahden pirulapsen kumppanuudesta. Nimeän tämän luonnoksen -2. Jo tässä vaiheessa tiesin haluavani värien olevan lämpimät ja hehkuvat. Tästä eteenpäin ymmärsin, että minun tulee pitää tarkempaa päiväkirjaa, jotta pysyn kartalla tekemisistäni.

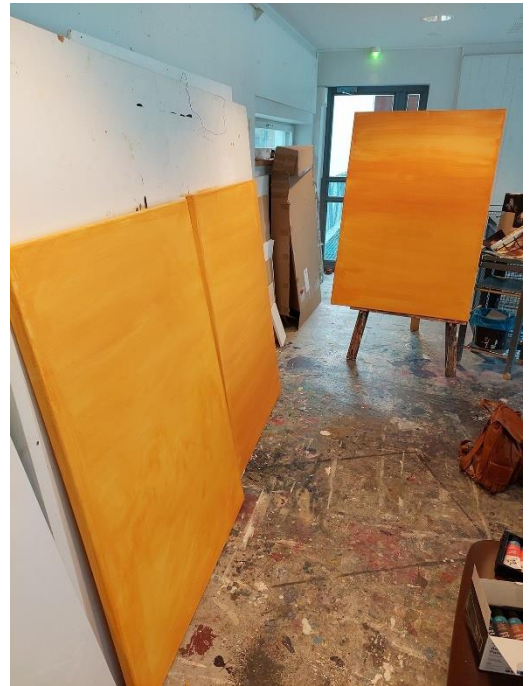

Kuva 3: -1 luonnos ja -2 luonnos

3.2 Marraskuu

15.11.2022

Pohjustin kolme viidestä valmispohjistani akryylimedium, vesi ja pigmentti seoksella. Pigmentteinä käytössä oli kaksi neljäsosaa diaryliidkeltaista, yksi neljäsosaa poltettua umbraa ja yksi neljäsosaa italian punaista. Lopputuloksena pohjat olivat kirkkaat ja erittäin oranssit. Juuri sellaiset kuin halusin. En kiinnittänyt liikaa huomiota pohjavärien tasaisuuteen sillä orgaaniset muodot ja tekstuurit, jotka syntyvät seoksen kuivussa sopisivat haluamaani lopputulokseen.

Kuva 4: Pohjustetus valmispohjat

16.11.2022

Pohjien kuivuttua, piirsin -1 luonnoksen kalvolle ja piirtoheittimen avulla siirsin sen hiilellä yhdelle pohjista. En ollut turhan tarkka luonnosten kanssa. Tässä vaiheessa ideana oli pitää hiili vahvempana elementtinä kokonaisuudessa. Olen muutaman teoksen tehnyt tällä tekniikalla ja se on mukava tapa yhdistää rakastamaani hiilipiirtämistä maalaamiseen, edistäen minulle mielekästä työskentelyä. Teoskokonaisuuden ideana oli tutkia ja pohtia rankkojakin muistoja menneisyydestäni, joten halusin mahdollistaa mieluisan työympäristön itselleni. Tähän kuului myös musiikin, kuten Turmion Kätilöiden kuunteleminen.

Kummasteltuani -1-luonnosta hetken aikaa, aloin epäillä ideaa. Tuntui, että haluamani epämukavuus ei ollutkaan epämukavuutta vaan epäluontevaa. Eikä hyvällä tavalla. En tässä vaiheessa kuitenkaan pyyhkinyt pois juuri tekemääni työtä, vaan annoin sen jäädä hautumaan. Onhan minulla muita pohjia, joita työstää tässä välissä.

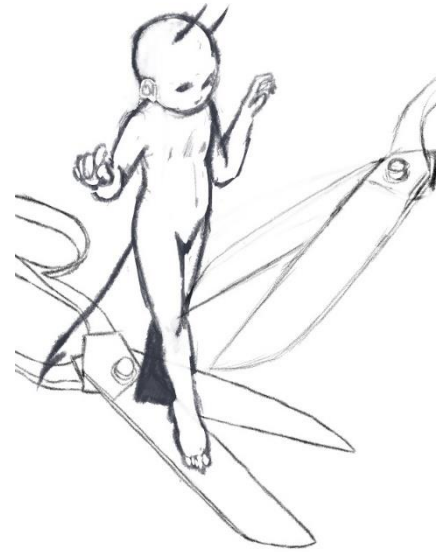

Kuva 5: -1 hiililuonnos

Minulla ei ollut kiirettä. Tunnistan olevani erittäin nopea työskentelijä ja tässä vaiheessa avajaisiin oli neljä kuukautta. Pyörittelin ideaa kuitenkin jatkuvasti mielessäni. En ollut varma, kuinka lähestyä -2 eli varjoideaa. Muistin yhtäkkiä vanhat sakset, joista otin kuvia kesällä. Edesmennyt mummini, eli äidin äitini oli käsityöläinen, ja yöpyessäni hänen vanhassa kodissaan harjoittelun aikana löysin tusinoittain saksia mitä oudoimmista paikoista. Jostain syystä mummini rakennutti pihamaalleen kummallisia pikkumökkejä, joissa ei ole sähköä saatikka lämmitystä. Ideana oli kai säilöä niissä tavaraa tai ehkäpä yövyttää lähellä asuvia lapsenlapsia kesäöisin. Yhtenä iltana huomasin kolme saksea roikkumassa yhden mökin pienen terassin katon rajassa. Yhdet kirkkaan punaiset ja terävät, yhdet pilalle ruostuneet ja yhdet modernit, lähes tulkoon uudet. Näkymä silloin jo kiehtoi minua, joten nappasin näistä nauloista roikkuvista saksista kuvat muistoksi. Sakset kuvastavat minulle sekä taiteellisuutta, että vaaraa. Itsensä ilmaisua jollain terävällä. Ei ole kotia, jossa saksia ei olisi, mutta joissain kodeissa niitä vain tarvitaan enemmän. Parturi-kampaajan lapsena yhdistän ne myös hiuksiin. En ole siinä ainutlaatuinen,

että koen hiusten olevan suuri osa monien meistä identiteetin ilmaisua. Mieleeni palautuivat ne kerrat, kun olen ihailut rajuja ja räikeitä hiusmaljeja.

Samana iltana olin luonnostellut teoksen, jonka nimesin myöhemmin 002. Teoksessa piruhahmo tasapainottelee saksien päällä painottomassa tilassa. Varovainen liikkeissään ja keskittynyt. Piru ei halua lipsahtaa ja leikata jalkaansa saksen terään, mutta jatkaa matkaansa päättäväisesti.

Kuva 6: 002 luonnos

23.11.2022

Siirsin 002 samalla tekniikalla kuin -1 toiselle oranssille pohjalle. Huomasin paljon mittasuhteiden virheitä, jotka resonoivat hätäistä luonnostelua. Hiilitekniikani ansiosta muutoksia ja korjailua on helppo tehdä. Editoin piruhahmoja muistuttamaan hieman enemmän toisiaan, mutta en tähdännyt täydelliseen identtisyYTEEN. Halusin pirujen olevan anonyymeja ja toisiaan muistuttavia sen sijaan, että ne olisivat suorita omakuvia itsestäni.

3.3 Joulukuu

05.12.2022

Kuunnellessani musiikkia, inspiroiduin hempeästä oodista ja lähes huomauttani kolmannelle pohjalle syntyi suoraan hiilellä vienosti hymyilevä piru. Teen tätä usein työskennellessäni. Sytyn helposti idealle tai paremmin sanottuna päähän pistokselle ja se johtaa joko ihan tyydyttävään teokseen tai sitten turhautumiseen. Mutta jokin tässä lempeässä alaviistoon katsovassa piirussa viehätti minua. Tuntui, että aggressioni muistoja kohtaan alkoi jo vähän hiipua. En jaksanut olla vihainen tai surullinen muistelllessani lapsuuttani ja häpeää. Yksinkertaisuus teoksessa ja kompositiossa viehätti minua ja koin sen olevan tarpeeksi kontrastinen -1 ja 002:sen asetteluihin. Hymyilevän pi

Kuva 7: 001 ja 002 hiililuonnokset

run nimesin myöhemmin 001.

13.12.2022

Pohdin -1-teosta lisää. Minua häiritsi pirun asento ja tuoli-design, jonka olin valinnut. Tunteet epämukavuudesta eivät resonoineet vielä. Yritin saada sommitelmaa toimimaan, korjailin pirun asentoa, mutta silti turhauduin entistä enemmän. Olisiko jotain muuta tapaa ilmaista kokemaani epämukavuutta lapsen kehossani? Muissa teoksissani käytän hyväksi "body horror"-teemaa, karusti suomennettuna kehokauhua. Outoja mittasuhteita, lisäraajoja tai niiden puuttumista ilman väkivallalla mässäilyä.

Olisihan minulla myös -2-luonnos. Parisuhteeni kumppaniini on pitkä, kivinen ja erittäin tärkeä. Kahden pirulapsen yhteinen kasvu yhteiskunnassa, joka ei täysin ymmärrä tai hyväksy liittyä kohdallani erittäin hyvin näihin häpeän ja syyllisyyden tunteisiin mitä haluan teoskokonaisuudellani kertoa. Jätin kehokauhun toistaiseksi taka-alalle. Olihan minulla vielä kaksi ylimääräistä pohjaa, joita käyttää. Säämiskän avulla pyyhin -1-luonnoksen pois ja peitin sen -2-luonnoksella. Tähän en tarvinnut piirtoheitintä sillä teoksessa ei ollut paljoa vaikeita muotoja vaan lähinnä abstraktia valoa ja varjoa.

Kuva 8: 001, 002 ja -2 ensimmäisen maalikerroksen jälkeen

Suihkutin hiilen päälle ohuen kerroksen fiksatiivia pitämään osan hiilestä paikoillaan. Sekoitin Napolin keltaista, keltaista akryylimaalaa ja hieman diaryliidkeltaista pigmenttiä. Ohuilla kerroksilla lisäsin sitä taustoihin, jotta hahmot ja muodot pongahtavat esiin kirkkaan oranssina. Tekstuuri ei tässä vaiheessa haitannut vaan oli tervetullutta. Sekoitin kalpean violetin sävyn, jolla maalasin ohuet ääriviivat hiilen päälle. Tämän kuivuttua, lisäsin vielä kerroksen pari erittäin ohutta vaaleaa sävyä, johon sekoitin hienoa hiekkaa lisäämään tekstuuria. Työskentelemällä ohuilla kerroksilla toivoin saavuttavani syvyyttä ja hehkua.

14.12.2022

Seuraavana päivänä lisäsin valkoista akryylimaalaa ja hiekkaa ohuesti taustalle. Sen kuivuttua koko pohjaan. Ohuet kerrokset kuivuivat nopeasti. Työskentelemällä useamman teoksen parissa samanaikaisesti mahdollistin erittäin produktiivisen työskentelymallin, vaikkei minulla kiire vielä ollenkaan ollut. Lisäsin pesusienellä ohuen violetin ja epätasaisen kerroksen. Märällä palalla jämäkangasta hieroin ja pesin kuivuvaa maalia pois. Lopputuloksena oli läikikäs ja elävä pinta. Taustan oranssi kaivertui esiin haluamallani tavalla ja

Kuva 9: -2 violetin ja hiekan jälkeen

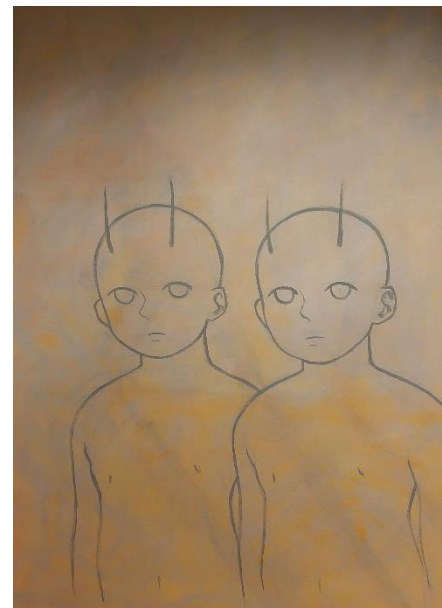
hehkui teoksesta läpi. Osa hiekasta irtosi ja liikkui pohjalla. Koin odottamattoman lopputuloksen olevan luonnollinen ja oleellinen osa prosessimaista työskentelyä. Liika suunnittelu voisi pilata pohdinnan ja tunteen ilmaisun teoksissa. Lopuksi lisäsin vielä yhden kerroksen valkoista maalia.

3.4 Tammikuu

03.01.2023

Pienen joulutauon jälkeen palasin työtilalleni selvä suunnitelma mielessä. Pidän kumppanuuteen ja samanhenkisyteen liittyvän idean, mutta tarinallisesti selkeämmin. Luonnostelin värikynällä suoraan -2 päälle kaksi pirua rintarinnan, katsekontakti staattinen ja suora teosta katsojaan päin. Tämä on myös töissäni toistuva elementti. Minua kiehtoo suuresti katsekontakti taiteen ja katsojan välillä. Hyvin pienillä tunnelmallisilla muutoksilla se voi olla joko kutsuva tai ahdistava. Intensiivinen tai vilpítőn. Tämän teoksen nimesin myöhemmin 003.

Rajasin pirut sekoittamalla harmaata, Napolin keltaisesta, punaisesta, sinisestä ja okras-ta. Täytin taustan samalla pigmentti-, akryylimedium- ja vesiseoksella mitä käytin pohjissakin. Pirujen päälle sekoitin hieman vaaleampaa versiota. Värit olivat tässä vaiheessa ja todella intensiiviset verrattuna 001- ja 002-teoksiin. Työskenneltyäni ohuilla kerroksilla, haalentuminen tapahtui lähes huomaamatta.

Kuva 10: 003 rajattuna, -2 näkyvissä hennosti alla

04.01.2023

Tämän päivän tähtiasemassa oli 003. Se sai monia, monia kerroksia valkoista akryylimaalia ja hiekkaa. 002 sai yhden, jotta sen kontrastit vastasivat esimerkiksi päässeen 001:n kontrastia. Vietin suuren osan päivästä ja tauoista

pohtien, kuinka lähestyisin töiden jatkoa. Olin jo tässä vaiheessa päättänyt, etten halua tehdä perinteistä renderöintiä, vaan mahdollisesti jättää teoksiin selkeät äärirajat. Pitkään seuraamani japanilainen taiteilija Azusa Nozawa hyödyntää teoksissaan väreillä ja tekstuureilla täytettyjä ääri rajoja. Ne luovat teoksiin eteerisen ja ihan omanlaisensa hengen, joka on kiehtonut minuakin jo hyvän aikaa. Animen ja mangan vaikutus minuun taiteilijana on ilmiselvää, mutta myös tärkeä osa kasvua lapsena ja teininä. Oli oleellista, tarpeellista-kin jopa, käyttää sarjakuvamaista tyyliäni realismiin sijaan teoksissa, jotka kertovat nuoruudestani. Nozawan innoittamana päätin tehdä räikeät ääri viivat ja täyttää ne valkoisella hohdolla.

Kuva 11: Azusa Nozawa, Untitled 3, 2022

05.01.2023

003 sai viimeiset sävyt valkoisella. Heitin väliin myös saman kaltaisen sini-violetin pesukerroksen kuin 001 ja 002:ssa. Tässä vaiheessa kaikki kolme teosta olivat samalla viivalla. Kaikissa kolmessa oli oma hiuksen hieno sävyero. 001:ssä sävy oli oranssikeltainen, 002 kääntyi hieman vaaleanpunaiseen ja 003 taas vihreään. Otin teoksista kuvat ja pitäen mielessäni Nozawasta inspiroituneen ideani, muokkasin tabletilla ja Procreate-ohjelmalla luonnokset miltä teoskokonaisuuteni mahdollisesti lopussa näyttäisi. En aikonut kuitenkaan seurata näitä uskonnollisesti, vaan pitää esimerkkinä.

Kuva 12: 002, 003 ja 001

07.01.2023

Koin tarpeelliseksi lisätä 003-teokseen kevyen varjon, jotta pirut eivät huku taustan tekstuuriin. Kastelemalla pensselin ruhtinaallisesti vedellä, kaiversin ja pesin tekstuurista esiin spottivalaistuksen mukaisen varjon taustaan. Seikoitin neutraalin ja tummemman värin, jolla maalasin liukuväriefektin omaisesti ohuet rajaukset. Pidin 003:tta eräänlaisena testialustana, sillä en ollut vielääkään täysin myyty. 001 ja 002 olivat mielestäni lähimpänä sitä mitä teoskokonaisuudelta hain ja 003 vaikutti olevan hieman eri maailmassaan. Kun rajaukset olivat kuivuneet, lähdin värittämään rajauksia kirkkaammilla sävyillä korostaen liukuväriä ja tekstuuria. Rajausten sisään lisäsin valkoista puuväriä, mutta pinta oli liian sileä maalista ja toisista puuväreistä, eikä valkoinen tarrannut enää kiinni. Siirryin siis tekemään tämän vaiheen valkoisella ohuella akryylimaalilla, jota paikoin häivytin sormilla.

08.01.2023

Palatessani työhuoneelle ja katsoessani kolmikkoa vierekkäin, huomasin 003:en varjojen olevan liian tummat. Lisäsin vaaleaa sinistä sävyä varjokohtiin tuomaan kirkkautta, mutta myös kontrastia taustan oranssisuuteen. 001 sai myös rajauksen sinertävillä sävyillä, sekä akryylimaalilla ja puuväreillä ja valkoisella sisuksella. Halusin myös tähän teokseen varjon, mutta toisin kuin 003, maalasin sen lämpimän harmaalla. Päivän päätteeksi 002 sai kevyen vaaleanpunaisen sävyn, erottamaan sitä hiukan enemmän 001:sta.

09.01.2023

002 sai taustaan vielä yhden vaaleanpunaisen kerroksen ennen ääri rajojen maalausta neutraaleilla punaisilla sävyillä. Työskennellessäni ja katselmuksen lähestyessä, epävarmuuteni teoksistani kasvoivat kasvamistaan. Nopeasti toimivana taiteilijana tiesin useiden kuukausien työskentelyn samojen teoksien kanssa olevan minulle suuri haaste, joten kun työt alkoivat tylsistytää minua, se ei ollut mikään yllätys. Toivoin silti jaksamiseni kestävän edes avajaisiin asti. Teokseni olivat tylsiä, rauhallisia ja ennalta-arvattavia. En ollut enää varma onko tämä parasta tai edes keskivertoa osaamistani. Pohdin kovasti, tulisiko minun lähteä maksimalistiselle linjalle. Voisin tehdä lapsenomaisia tähtisapluunoita ja tuputtaa pan pastel -pigmenttejä taustoihin. Tässä vaiheessa päätin kuitenkin jättää haaveet maksimaalisuudesta tauolle, kunnes katselmus olisi ohi.

10.01.2023

Vielä ennen katselmusta tein purppuralla ja violetilla puukynillä liukuväriin 002:en rajauksiin. Sinertävät sävyt tehostivat mukavasti teoksen vaaleanpunaisia sävyjä. Myös nämä rajaukset saivat valkoiset sisäviivat.

12.-13.01.2023

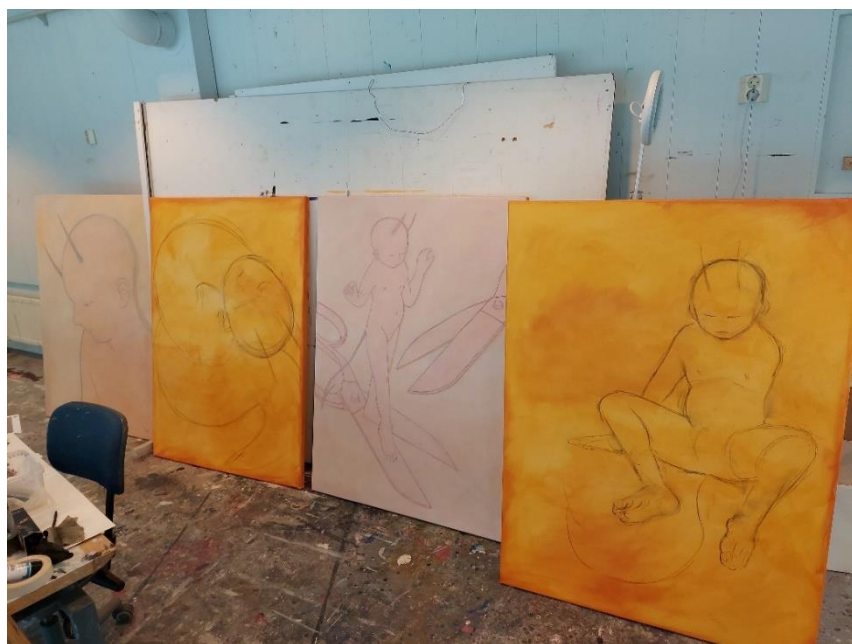
Vaikka olenkin tehnyt pitkän matkan pissahousuisesta minästä Minimanin karkkihyllyllä, koen silti tarvitsevani paljon työskentelyä häpeän minimoimisessa ja se korostuu eritoten katselmuksen kaltaisina päivinä. Tuntui hölmöltä edes yrittää selittää teoksiani suurelle joukolle taitavia taiteilijoita. Ihan kuin olisin jäänyt kiinni näpistämisestä, korvat punottivat koko esitykseni ajan. Lähestulkoon mikään ei rekisteröinyt aivoihini katselmuksen aikana. Tässä ovat ne kaksi asiaa mitkä jäivät mieleen töistäni. Ei mitään extraa. Viimeistelemättömien reunojen oranssi luo odottamattomasti valoauran gallerian seinään. Olisi mielenkiintoista nähdä se aggressio mitä alussa hain.

Luokkatovereideni vuorojen ajan kummastelin ja ihmettelin tuoreita tapoja katsoa maailmaa ja löytää taidetta arkisistakin asioista. Ja taas häpeän har-

maapallo kasvoi. Eikö minusta lähde muuta kuin trauma ja suru. Hävetti, että taas teen jotain itkuparkuvonku-teosta menneisyydestäni. Sitten hävetti, että koin niin kovaa alemmuuskompleksia.

Nousin kuitenkin itsesäälikuopastani nopeasti. Tässä vaiheessa oli turha enää itkeä sen perään mitä olisi voinut tehdä toisin. Ohjaavan opettajan sanat aggression mielenkiinnosta kalvoi takaraivoa ja lähdin suunnittelemaan käyttöä niille kahdelle tyhjälle pohjalle.

Hiilen puuttuminen valmiissa teoksissa häiritsi. Itselleni se oli kuitenkin tärkeä osa prosessiani, mutta ei siitä lopputuloksessa näkynyt jälkeäkään. Ideat kehokauhusta kummittelivat vahvasti takaraivossani ja luonnostelin piruhahmon, joka istuu haarat auki ilman toista kättä. Käden tai raajan puuttuminen kuvastaa minulle avuttomuutta tai kykenemättömyyttä johonkin mitä sinulta odotetaan. Toisaalta myös tunteellisesti pohdin, onko tämä surkeus itseaiheutettua. Pelotti myös, onko näin terveeltä ja jokaisen raajan omaavalta oikein verrata omaa saamattomuuttaan kädettömyyteen. En ole tästä vielä tänä päivänä täysin varma. Yksikätinen piru sai nimekseen kaikkien yllätykseksi 004. Samana päivänä myös 005 sai alkunsa piruna, jonka kaula on venynyt ja kiero. Tällaisia hahmoja olen piirrellyt aikaisemmin ja ehkä kaikista selvin esimerkki kehokauhusta.

Kuva 13: 001, 005, 002 ja 004

004 ja 005 tulisivat olemaan mustavalkoisia hiilitöitä samoissa mitoissa. Luonnoksissa ja testeissä jätin 003 pois, jotta 001 ja 004, sekä 002 ja 005 toimisivat pareina. Joka toinen teos olisi värillinen ja joka toinen väritön. Rauha ja aggressiivisuus. Kolikon kääntöpuolet tai shakkilauta.

24.01.2023

Uudella innolla aloitin hiilityöt. Teosten mustavalkoisuudesta huolimatta pohjustin taulupohjat samalla oranssilla pigmenttiseoksella kuin aiemmatkin. Käytin hiiltä liberaalisti. Kyselin ystäväieni ja läheisten mielipiteitä paljon tässä vaiheessa teosmatkaani, mikä kertoo epävarmuudestani. Tässä vaiheessa se kielii minusta siitä, etten tee enää sellaista teosta mitä halusin vaan mitä ajattelin minusta haluttavan.

3.5 Helmikuu

01.02.2023

Päätin lisätä valkoisen maalin hiilen päälle tässä vaiheessa. Se sekoittui hiilen kanssa harmaaksi ja huomasin tehneeni ensimmäisen suuren virheen. Siitä huolimatta punnersin eteenpäin, lisäsin hiiltä, lisäsin maalia ja niin edelleen. Mieleni palasi takaisin ostamiini pan pastelleihin, mutta halusin pysyä niin pitkään kuin mahdollista hiilen parissa. Kävin ostamassa paikallisesta taidetarvikeliikkeestä lisää, isompia hiiliä.

13.02.2023

Työviikon jälkeen, palasin työtilalle ja lisäsin hiiltä teoksiin entistä enemmän. Otin käyttöön ostamani hiilen ja vasta kun olin korjaamassa vetoa säämiskälä huomasin sen olevan rasvaliitu. Koko työ oli siis pilalla. Tämä tapahtuma olikin sitten viimeinen naula arkkuun ja seuraavat kolme tuntia vietin pohjia pestessä, peläten meneekö jo valmiiksi hintelät rimat vihdoinkin poikki. Kun suurin osa niistä monista maali- ja hiilikerroksista oli pesty, aloitin pitkän prosessin ohuilla kerroksilla takaisin vastaamaan 001, 002 ja 003 teoksia. Aina-

kin sitten minulla olisi varaa valita järjestyksen ja teosten määrällisyyden suhteen, kun kaikki viisi sointuvat toisiinsa. 004:n sävy kääntyi purppuraan, kun taas 005:n siniseen.

14.02.2023

Tein korjauksia 004:n jalan asentoon, jotta piru istuu luontevammin teoksessa. Rajasin maalilla molemmat piruhahmot. Lisäsin myös muutamia kerroksia sävyä ja väriä, sekä pesin pois kuten aikaisimmissakin teoksissa.

Tässä vaiheessa häpeä kolkutti taas ovella.

16.02.2023

Tapaamisessa ohjaavan opettajan kanssa puhuimme epävarmuuksistani teoskokonaisuutta kohtaan. Puhuin rehellisesti. En enää kokenut ylpeyttä tai onnistuneisuutta maalauksistani. Ne olivat tylsiä ja mitään sanomattomia. Mutta kuten läheisenikin olivat minulle kertoneet, opettajani sanoi sen olevan pitkän ja raskaan urakan tuntemuksia. Lopuksi suoristimme pohjien nurkat kastelemalla kankaan takaapäin. Tapaamisen jälkeen oloni oli hieman kevyempi. Ainakin olin tehnyt itselleni tärkeän teoksen, vaikka tuntui, että söpöjä piruja tuli korvistakin ulos. Tämän jälkeen voisin siirtyä uusiin töihin, käsitellä jotain arkista, jos silloin vielä tuntuu siltä. Opinnäytetyönäyttely on tärkeä osa taiteilijan elämäni, mutta vain sen alku. Aina kaikki työt eivät ole hittejä ja se on tunne, johon taiteilijan tulee tottua. Uskoin myös siihen, että kun työni ovat Galleria Rajatilan seinällä ne näyttävät aivan erilaiselta kuin "akvaario"-luokan nurkassa pimeänä talviyönä.

21.02.2023

Jatkoin 004 ja 005:n ääriivivojen työstöä puuväreillä ja lopuksi taas valkoisella akryylimaalilla. Pesin hieman 005:n taustaa sillä se muistutti minua liioin alakoulu aikaisten koulukuvien taustakulissia.

28.02.2023

Kaikki teokset olivat tässä vaiheessa valmiit reunoja ja vernissaa lukuun ottamatta. Rakensin pieneen työtilaani tason, jolla työskennellä teosten parissa vaakatasossa. Haaveillen valoaurasta gallerian seinällä, pidin oranssit reunat teoksissa. Käytin jälleen kerran samaa akryylimedium ja pigmenttiseosta, mutta jätin veden pois, jotta se olisi peittävämpää. Aloittaen 001:stä, asetin teoksen väliaikaiselle pöydälleni ja korjasin reunoissa olevia tahroja, kolhuja ja epätasaisia kohtia. Tämän jälkeen oli vernissan vuoro.

Teosteni koon takia valitsin suihkutettavan ja kiiltävän vernissan. Tämä vaati useamman kerroksen ja joka kerroksen välissä kuivumisajan. Seuraavan parin viikon ajan vierailin työhuoneella iltahämärässä suihkuttelemassa töihini vernissaa ja korjailemassa reunoja. Ei ole suotavaa hengittää akryylivernissaa, joten odotin tilaisuutta, kun työhuone oli tyhjä mahdollisimman pitkään, avasin työtilani viereisen oven ja käytin itsekin hengityssuojainta, poistuen mahdollisimman nopeasti paikalta.

4 LOPPUSANAT

Tutkiessani lähdeteoksia ja refleктоituani itseäni ja ajatusmaailmaani aihepiirin ympärillä, lopputulos on hämmentävä. Mikäli siis tätä voi kutsua lopputulokseksi. Uskon käsitteleväni pirutöissäni kompleksia persoonallisuutta ja joukkoa paperihaavoja, jotka ovat henkilökohtaisia mutta eivät ainutlaatuisia. Ihmisen ego on suuri ja sen haavoittuminen on vain osa elämää, eikä keittiöpsykologialla sitä voi muuttaa. Joillekin nämä egohaavat kulminoituvat vihasena taiteena tai totaalikieltäytymisenä, kohdallani uskon törmänneeni informatiivisessa iässä juuri sellaisiin vaikuttajiin, jotka innoittavat minua aikuisiäläkin käyttämään pseudo-kristillistä kuvakieltä kertomaan tarinaa väärinymmärretyksi tulemisesta. Jos olisin syntynyt Kuussa, ehkä tunnepurkaukseni olisivat Amerikan lippuja ja avaruussukkuloita pirujen sijaan.

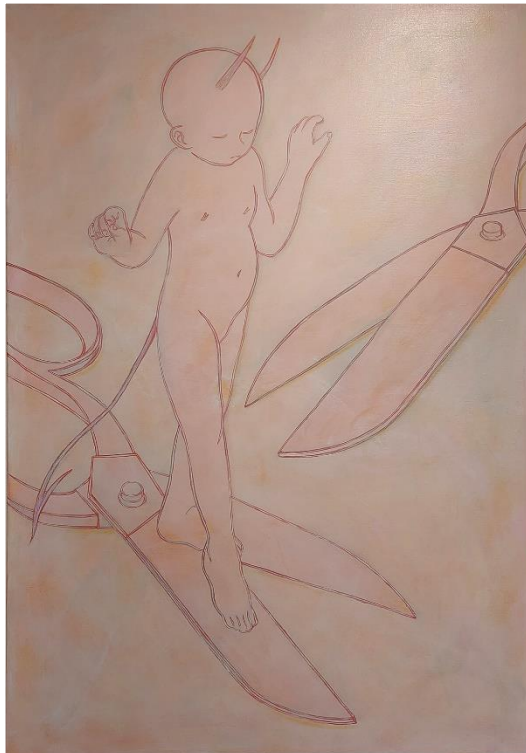
Kokemani vihan leppyminen häpeää ja töissä käsittelemiäni muistoja kohtaan oli lähes terapeutista. Vain olemalla avoin tunteilleen, jopa niille epämiellyttävälle, joita ei haluaisi päästää päivän valoon, voi päästä lähemmäksi häpeäpallon suuren varjon kaikkoamista. Mieliäni terapian tarpeellisuudesta vahvistuu päivä päivältä.

Vaikken ollutkaan täysin tyytyväinen varsinaiseen teoskokonaisuuteen, olen ylpeä itsestäni. Kokeilin jotain uutta, mutta otin myös samalla riskin tekemällä jotain todella henkilökohtaista ja pistämällä paljon tunteideni luettavuuden varaan. Tämä oli minulle tärkeä työ ja koen oppineeni paljon itsestäni, sekä tekniikoista, joita hyödyntää tulevaisuudessa. Esimerkiksi valoauran näkeminen Galleria Rajatilan seinällä muistutti siitä, kuinka maalauksen ympäristö, pigmenttien kontrastit ja valo tilassa toimivat parhaimmillaan harmoniassa keskenään ja saavat aikaan jotain odottamatonta. Koen keränneeni eritoten itsevarmuutta taidoissani. En usko seuraavan pitkän ja isomman projektin pelottavan minua samalla lailla. Ehkä tämä tarkoittaa lyhytjänteisyyteni venymisestä.

Olin iloinen voidessani jättää pirut taas taka-alalle vaikkakin olen varma siitä, että ne jatkavat hiippailua luonnosvihkojen nurkissa.

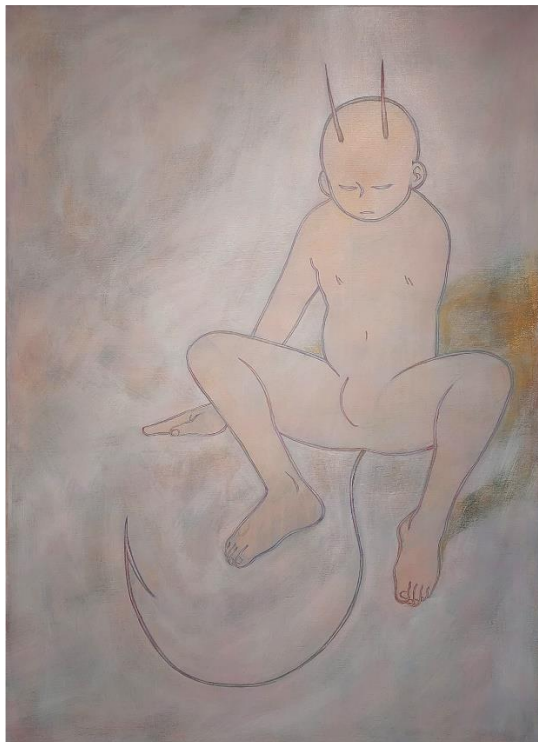
Kuva 14: valmis 001

Kuva 15: 002

Kuva 16: 003

Kuva 17: 004

Kuva 18: 005

LÄHTEET

Ilvas, Juha; Valkonen, Markku; Valkonen, Olli. Suomen ja Maailman taide osa 1 Varhaiskaudet, s. 113.

Marila, Heikki. Kukkia ja Perkeleitä: Heikki Marilan maalauksia 1995-2014 s.13

Coelwij, Leontine. Marlene Dumas: the image as burden s.62

Ruuska, Helena. Hugo Simberg - Pirut ja enkelit s. 26, 76-77, 108-109

KUVALÄHTEET

Kuva 1: Simberg, Hugo (1897) Piru padan ääressä [maalaus]

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hugo_Simberg_-_Piru_padan_%C3%A4%C3%A4ress%C3%A4_\(1897\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hugo_Simberg_-_Piru_padan_%C3%A4%C3%A4ress%C3%A4_(1897).jpg)

Kuva 2: Marila, Heikki (2014) Piruja seinillä [maalaus]

<https://heikkimarila.fi/g2014/#group-1>

Kuva 11: Nozawa, Azusa (2022) Untitled 3 [maalaus]

<https://www.artland.com/artworks/untitled-3-c91c9gj120ec73pthcr0>